

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W ŚWIĘTOCHŁOWICACH
za OKRES OD 01 STYCZNIA 2004 R. DO 31 GRUDNIA 2004 R.

Kształtowanie ładu społecznego opartego na poszanowaniu praw człowieka, akceptacji wartości rodziny i realizacji zasady pomocniczości państwa wymaga aktywnej polityki zarówno na szczeblu centralnym jak i lokalnym. Trwałą przesłanką polityki społecznej i jej ważnym narzędziem jest prawo. Ochrona prawna rodziny jest jedną z podstawowych zasad konstytucyjnych, dlatego też polityka socjalna w stosunku do rodzin dysfunkcyjnych i znajdujących się w trudnej sytuacji powinna mieć charakter interwencyjny i uzupełniający. Rodziny dysfunkcyjne i zagrożone dysfunkcjami potrzebują kompleksowej pomocy, skierowanej do wszystkich jej członków, we wszystkich sferach życia.

Z dniem 1 maja 2004r. weszła w życie nowa ustawa o pomocy społecznej, definiująca jej istotę, zakres podmiotowy i przedmiotowy, strukturę organizacyjną i zasady przydzielania świadczeń. Według wspomnianej wyżej ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Natomiast zapis artykułu 3 ust. 1 cytowanej ustawy akcentuje cel pomocy społecznej, którym jest zaspokajanie „niezbędnych potrzeb życiowych”. Pomoc społeczna powinna więc zapewnić w miarę możliwości świadczenia odpowiadające indywidualnej sytuacji oraz właściwości osób i rodzin zainteresowanych gdyż istnieją różne przyczyny dysfunkcji rodzin, przy czym w wielu rodzinach przyczyny te kumulują się.

Obowiązek realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa głównie na gminie i powiecie. Podczas gdy gmina świadczy usługi o charakterze podstawowym (jak np. prowadzenie domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia o zasięgu lokalnym), powiat realizuje zadania o charakterze specjalistycznym (np. organizowanie i prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych, punktu interwencji kryzysowej, specjalistyczne poradnictwo).

Ośrodek Pomocy Społecznej w Świętochłowicach realizuje oba typy zadań z racji pełnionej równocześnie funkcji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Bazę instytucjonalną pomocy społecznej w mieście uzupełniają:

- Miejski dom Pomocy Społecznej „Złota Jesień” dla osób w podeszłym wieku,
- Dom Pomocy Społecznej dla dorosłych mężczyzn upośledzonych umysłowo (prowadzony przez zgromadzenie zakonne),
- Środowiskowy Dom Samopomocy,

- Dom Dziennego Pobytu wraz z filią,
- Mieszkanie chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- Świetlica socjoterapeutyczna dla dzieci,
- Rodzinny Dom Dziecka.

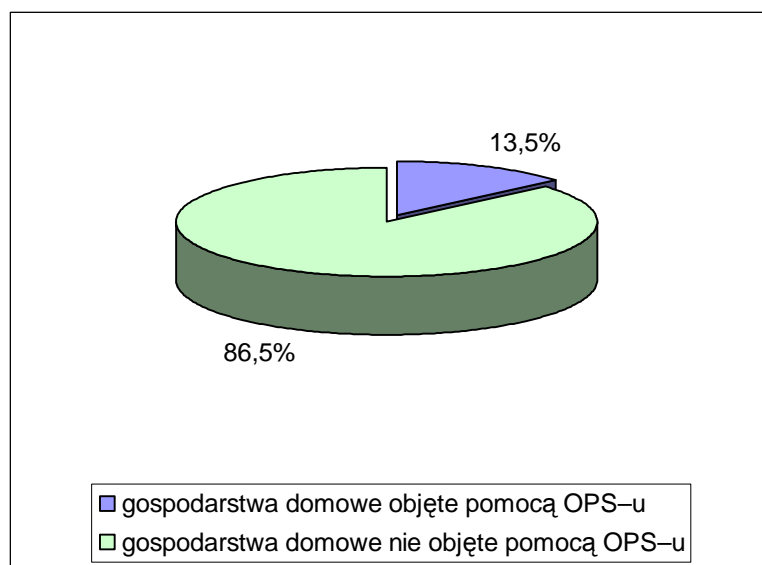
Pomoc społeczna związana z dystrybucją świadczeń podzielona jest na cztery wzajemnie się uzupełniające systemy:

- system pomocy finansowej obejmujący świadczenia pieniężne bezzwrotne, częściowo zwrotne, warunkowo zwrotne i zwrotne,
- system pomocy w naturze obejmujący świadczenia w formie rzeczowej,
- usługi niematerialne,
- pracę socjalną skierowaną na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie.

W okresie sprawozdawczym z pomocy społecznej skorzystało ogółem 2488 rodzin tj. 7553 osoby. W roku 2004 wydano 14 905 decyzji administracyjnych z czego 13 058 w ramach zadań własnych gminy.

Wykres nr 1.

Procentowy udział gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną do ogółu gospodarstw domowych w mieście

Podobnie jak w latach ubiegłych, najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy było ubóstwo wynikające z braku pracy, które występowało w 1585 rodzinach i stanowiło 63,7% ogółu świadczeniobiorców. Utrata źródła utrzymania, przy równoczesnym zaniku funkcji socjalnych zakładów pracy spowodowały wzrost liczby bezrobotnych zepchniętych do sfery ubóstwa. Większość długotrwale bezrobotnych to osoby, które nie spełniają wymagań rynku – brak zawodu, niski poziom wykształcenia, brak chęci do przekwalifikowania się.

Kluczowe znaczenie w pomocy tym osobom ma pracownik socjalny, który egzekwuje aktywność w poszukiwaniu pracy przez bezrobotnych klientów, zobowiązuje do działań ukierunkowanych na poprawę ich sytuacji.

Poniższa tabela szczegółowo obrazuje powody korzystania z pomocy społecznej.

t a b e l a n r 1

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	1 585	4 907
Sieroctwo	4	14
Bezdomność	30	58
Potrzeba ochrony macierzyństwa	128	548
w tym : wielodzietność	15	110
Bezrobocie	1 569	5 182
Niepełnosprawność	496	1 309
Długotrwała lub ciężka choroba	575	1 547
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – ogółem	685	2 738
w tym : rodziny niepełne	553	1 828
rodziny wielodzietne	151	1 062
Przemoc w rodzinie	74	177
Alkoholizm	133	401
Narkomania	1	7
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	16	22
Zdarzenie losowe	2	6
Sytuacja kryzysowa	8	13

Dominującą, chociaż doraźną formę pomocy stanowiły świadczenia pieniężne, z czego największa część to zasiłki okresowe i celowe. Z zasiłków okresowych skorzystały 1193 rodziny natomiast z celowych 1760 rodzin.

Struktura przyznanych świadczeń z zadań własnych i zleconych przedstawiała się następująco:

Zadania własne

- zasiłki okresowe - 1193 rodziny
- zasiłki celowe w tym głównie na zakup: żywności, leków, opału, wyrobienie dowodu osobistego, dożywianie dzieci w przedszkolach i ochronkach -1760 rodzin
- dożywianie dzieci w szkołach - 1563 dzieci
- gorące posiłki - 263 osoby

- usługi opiekuńcze	- 103 osoby
-schronienie	-17 osób
- zdarzenie losowe	- 4 osoby
- sprawienie pogrzebu	- 21
- dopłata za pobyt w ponadlokalnych domach pomocy społecznej	- 9 osób

Zadania zlecone

- zasiłki stałe	- 401 rodzin
-macierzyńskie zasiłki okresowe i jednorazowe	- 97 rodzin
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	- 12 osób

Ponadto, pod koniec roku sprawozdawczego, zakupiono:

- pościel	- 493 kpl.
- prześcieradła	- 493 szt.
- ręczniki	- 150 szt.
- kołdry i poduszki	- 50 kpl.
- środki czystości	- 1000 zestawów
- obuwie	- 668 par

na ogólną kwotę 63 177 zł , celem ich rozdysponowania w formie pomocy rzeczowej na początku 2005 roku.

Dzięki osobistemu zaangażowaniu Prezydenta Miasta udało się zaopatrzyć, przy czynnym udziale pracowników socjalnych, ok. 2 000 środowisk w ziemniaki oraz przekazać 1 000 dzieciom paczki świąteczne.

Adresatami kompleksowej i ciągłej pomocy są dzieci. Ośrodek Pomocy Społecznej, oprócz zadań ustawowych od wielu lat konsekwentnie realizuje „Program pomocy dziecku i rodzinie”. W ramach programu zmieniono dotychczas funkcjonujący system opieki nad dzieckiem m.in. poprzez zorganizowanie świetlicy, w której poza socjoterapią prowadzone są zajęcia kompensacyjno-wyrównawcze dla dzieci z problemami szkolnymi. Ponadto, pozyskano całą rzeszę wolontariuszy do celów modelowania zachowań dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo (Program „Starszy brat”).

Niekwestionowaną zasługą Ośrodka było powołanie pierwszego w mieście Rodzinnego Domu Dziecka ,w którym znalazło miłość i schronienie sześcioro dzieci.

Dzięki rozpropagowaniu idei rodzicielstwa zastępczego na terenie miasta powstało 14 nowych rodzin zastępczych. Ośrodek nadal będzie czynił starania o pozyskanie nowych

rodzin jako najlepszej i najtańszej formy zapewnienia opieki potrzebującym jej dzieciom.

Priorytetem w działalności Ośrodka są również osoby starsze. Dzięki odpowiednio rozwiniętej w mieście infrastrukturze seniorzy i niepełnosprawni umysłowo mieszkańcy Świętochłowic nie są pozostawieni sami sobie. Organizowane przez Dom Dziennego Pobytu (wraz z filią) liczne imprezy okolicznościowe aktywizują starszą społeczność naszego miasta. Dla osób, które nie mogą samodzielnie funkcjonować w środowisku proponowane są miejsca w Domu Pomocy Społecznej „Złota Jesień”. Natomiast dla osób niepełnosprawnych umysłowo Ośrodek oferuje usługi Środowiskowego Domu Samopomocy oraz możliwość skorzystania z tzw. Mieszkania chronionego.

Niezależnie od świadczeń wynikających z ustawy o pomocy społecznej Ośrodek realizował zadania związane z dodatkami mieszkaniowymi oraz rehabilitacją społeczną osób niepełnosprawnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej prowadząc odpowiednią politykę personalną pozyskał dodatkowych „pracowników” poprzez zorganizowanie odbywania staży absolwenckich, odrabianie zastępczej służby wojskowej oraz zatrudnianie w ramach robót publicznych. W minionym roku sprawozdawczym w związku z podpisanymi umowami z Powiatowym Urzędem Pracy odbyło staże 10 absolwentów a jedna osoba została zatrudniona w ramach robót publicznych. Natomiast dzięki zawartej umowie z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Katowicach, dwie osoby odrabiały zastępczą służbę wojskową.

Szczegółowe informacje o działalności Ośrodka Pomocy Społecznej zostały przedstawione w dołączonych do niniejszego sprawozdania załącznikach.